

**Oświadczenie złożone
przez senatora Romana Ludwiczuka
na 70. posiedzeniu Senatu
w dniu 4 lutego 2011 r.**

Oświadczenie skierowane do minister edukacji narodowej Katarzyny Hall

Szanowna Pani Minister!

W myśl obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym gmina jest zobowiązana do ustalenia sieci publicznych szkół w taki sposób, aby umożliwić wszystkim dzieciom spełnianie obowiązku szkolnego. Ustawa ta również obliguje gminy do zapewnienia dzieciom przewozu, gdy droga dziecka z domu do szkoły przekracza 3 km, w przypadku uczniów klas I-IV szkół podstawowych, oraz 4 km – w przypadku uczniów klas V i VI szkół podstawowych oraz uczniów gimnazjów.

Ustalenie sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez gminę, a także określenie granic obwodów publicznych szkół podstawowych i gimnazjów, z wyjątkiem specjalnych, mających siedzibę na obszarze gminy, należy do kompetencji rady gminy. W większości przypadków rada gminy ustala plan sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjalnych wzdłuż przebiegających granic obszarowych gminy. Powoduje to jednak takie sytuacje, szczególnie w gminach wiejskich, że dziecko mieszkające na granicy dwóch gmin ma znacznie bliżej do szkoły w gminie sąsiedniej niż tej, w której mieszka. Rodzice, wybierając dla swojego dziecka szkołę położoną bliżej, a nie tą, która należy do ich gminy, muszą ponosić koszt transportu dziecka. Taka sytuacja spowodowana jest tym, że gmina nie ma obowiązku finansowania dowozu dziecka uczęszczającego do szkoły położonej poza obwodem, a także poza jej obszarem administracyjnym. Z kolei gmina, która przyjmuje dziecko spoza swojego obszaru, również nie ma możliwości finansowania jego dowozu do szkoły, mimo że za dzieckiem „idzie” do budżetu gminy subwencja.

Potwierdzenie tej zasady znajduje się w uchwale Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. 107/08 (OwSS 2008/4/109). RIO podjęła uchwałę, w której stwierdziła, że podstawą formalną udzielenia dofinansowania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dowozu dzieci do szkół stanowią normy prawne ujęte w ustawie o systemie oświaty, która stanowi przepis szczególny, normujący sferę działalności jednostki samorządu terytorialnego. Możliwość dofinansowania dowozu dzieci do szkół musi więc wynikać wprost z obowiązujących przepisów prawa, z uwagi na fakt, że organ j.s.t. jako organ władzy publicznej jest obowiązany działać wyłącznie w granicach obowiązującego prawa. Jediną prawnie dopuszczalną drogą do dofinansowania dowozu jest ewentualne rozważenie możliwości wsparcia finansowego zgodnie z normami określonymi w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. DzU z 2008 r., Nr 115, poz. 728 ze zm.).

W uzasadnieniu do podjętej uchwały RIO argumentuje, iż zgodnie z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, a więc każde działanie musi znajdować umocowanie w przepisach upoważniających do podjęcia danego aktu prawnego. Dlatego też możliwość dofinansowania dowozu dzieci do szkół musi wynikać bezpośrednio z przepisów prawa. Tylko w takim przypadku gmina może planować wydatki w budżecie. Dofinansowanie dowozu dzieci do szkół, które nie spełniają kryteriów określonych w u.s.o., narusza obowiązujące przepisy w tym zakresie.

Szanowna Pani Minister, mając na uwadze dobro dzieci, szczególnie dzieci z ubogich rodzin wiejskich, należy rozważyć wprowadzenie takich aktów prawnych, które umożliwiłyby rozwiązanie powyższego problemu. Uważam, że dobrą propozycją byłoby ustalenie, podobnie jak jest w przypadku przedszkoli, że dziecko ma prawo wybrać szkołę położoną najbliżej jego miejsca zamieszkania (a nie obszaru gminy), a koszt dowozu dziecka do placówki ponosiłaby gmina, na terenie której znajduje się ta szkoła i która otrzymuje subwencję na to dziecko.

Z wyrazami szacunku
Roman Ludwiczuk